



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Prudentia Et Cæteris In Confessario requisitis ad ritè
fructuosè que Diuini ministerij sui munera obeunda,
Tractatvs**

Regnault, Valère

Lvgdvni, 1611

Cap. XV. De dispositionibus necessariis in anima ad tenendam salutis
viam, à Confessario tamquam spiritali patre inculcandis pœnitenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41341

ipsius gloriam, & nostram, ac proximorum æternam salutem.

CAPVT XV.

De dispositionibus necessarijs in anima ad tenendam salutis viam, à Confessario tamquam spiritali patre inculcandis pœnitenti.

SUMMARIUM.

1. Tales dispositiones præcipue, bona voluntas, coniunctio anima cum Christo, & conatus noster: & in quo dua ille consistant.
2. Noster conatus in quo consistat, quidque requirat.
3. Coniunctio anima cum Christo per fidem, quòdque hac debeat esse recta, magna, & fortis.
4. Coniunctio per spem, quòdque de nobis diffidendum sit, & in Christo confidendum.
5. Tam diffidentia de nobis, quam confidentia in Christo debet esse recta, magna, & fortis: & quomodo.
6. Coniunctio anima cum Christo per charitatem.
7. Ad quam coniunctionem abnegatio sui ipsius, concurrat cum dilectione Christi: tamque illa, quam hac debet esse recta, magna, & fortis; & quomodo.
8. Necessitas proponendi Christum ante conspectum suum ad tenendam viam salutis, & modus, quo id fieri debet.
9. Adiumenta remota ad id faciendum.
10. Adiumenta propinqua.
11. Præcipuum eorum quod est feruere amore Christi, quomodo foveatur exercitio fidei.
12. Quomodo exercitio spei.
13. Quomodo exercitio charitatis.
14. Hu-

In hoc & sequenti cap. conteta, pie Lector, magni facito eo nomine, quòd maxima ex parte sint profecta ab vno ex iis patribus, per quos diuina bonitas dignata est Societatem nostram inchoare.

miliationis nostra necessitas, & que ad eam inueniuntur. 15. Debet esse recta, magna, & fortis. 16. Rationem exercendi intra nos. 17. Ratio illam exercendi extra nos. 18. Ratio illam exercendi cum proximis.

19. Necessitas aduersa patiendi propter Christum, & que sint ad id communia adiumenta. 20. Considerationes speciales seu inuantes specialiter ad patiendam aduersam, que nobis inferuntur ab alijs. 21. Voluntaria susceptio aduersorum qualis esse debeat.

1. Bona voluntas in quo consistat.

R

RÆCIPVÆ istiusmodi dispositiones, sedulo pœnitentibus inculcandæ sunt, tum bona voluntas, tum animæ coniunctio cum Christo, tum eiusdem animæ conatus ad bonum agendum, & malum fugiendum. Bona voluntas autem consistit in hoc, ut velis in omni vita mandata Dei seruare, declinando à malo, & faciendo bonum: atque intendas Dei gloriam (iuxta illud Apostoli in priori ad Corinth. 10. *sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia ad Dei gloriam facite*, quod est, operum tuorum finem tibi proponere diuinum honorem: quo quidem continentur diuinæ perfectionis reuerentia, & timor maiestatis, & amor bonitatis diuinæ, cum exhibitione obedientiæ illi debitæ: ac etiam perfectio tam propriæ, quam proximi propter Deum: nempe ut eius voluntas fiat, eique placeatur in omnibus. Eiusdem verò bonæ voluntatis necessitas in anima ad agendam vitam æternæ salutis meritariam, satis manifesta est, ex eo quòd tanta merces reddatur solis mandata Dei seruantibus, dicente Domino, Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.*

data. Neque aliis nisi seruantibus ea propter Deum ex charitate dilectum: cum in priori ad Corinth. 13. doceat Apostolus, facta sine charitate ad æternam ipsam salutem nihil prodesse.

Ad viam salutis tenendam dispositiones requisita cum bona voluntate, tum anima cum Christo coniunctio, tum eiusdem anime conatus cooperandi ipsi Christo.

SECTIO PRIMA.

Coniunctio autem cum Christo, versatur in eo, ut anima illi inhæreat, tamquam fundamentum unico salutis; qua dignum nihil operari possimus, nisi ipso adiuuante & cooperante. Nam ex priori ad Corinth. cap. 3. *fundamentum aliud nemo potest ponere præter id quod positum est, Iesus Christus,* & ex Actis, cap. 4. *non est in aliquo alio salus: nec enim aliud est nomen sub cælo datum hominibus, in quo nos oporteat saluos fieri.* Vnde idem Dominus ait, Ioã. 15. *Sine me nihil potestis facere, si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arefcet; & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet.*

Fit verò eiusmodi coniunctio per mætrem, & voluntatem, beneficio fidei, spei, & charitatis: dum per has anima, quæ illarum ministerio vitur in agenda vita æternæ salutis meritoria, assurgit ad Christum, eique iungitur illis in ipsius potestate relictis, prout contigisse D. Paulo indicant illa verba ipsius in cap. 2. epist. ad Galat. *Vino ego iam non ego, vivit verò in me Christus.*

Cōiunctio cum Deo quomodo fiat.

Cona

Conatus
noster in
quo confi-
stat.

2. Conatus noster verò consistit in sedulitate cooperandi gratiæ Dei, cuius concursus cum nostro conatu, perinde requiritur ad opera salutis æternæ meritoria, ac concursus magistri tenentis, ac impellentis manum pueruli debilem, ad exarationem elegantium literarum. Id quod patet per illud Apostoli in priori ad Corinth. cap. 15. *Abundantiùs illis omnibus laboravi: non ego, sed gratia Dei mecum:* de qua gratia sibi ad futura, nihil esse quod quis diffidat, satis patet per illud, promissum Domini, Apoc. 3. *Ecce sto ad ostium, & pulso, si quis audierit vocem meam, & aperuerit ianuam, intrabo, & cœnabo cum eo, & ipse mecum.* Necessitatem verò nostri conatus cum eadem cooperandi, sufficienter indicant verba Domini, Matth. 11. *Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Luc. 13. *Contendite intrare per angustam portam.* Cæterum in illo non tam virium naturalium robore, & quasi lacertis: quàm industriã versandum est: perinde ac in extruendis magnis ædificiis ad magna ligna, & grandiores lapides eleuandos, apteque inter se coaptandos plùs valet industria, quàm vires corporis quantumcumque magnæ. Consistit autem talis industria tam in eo, vt semper Christum prouideamus in conspectu nostro, tamquam verum Deum, à quo est omne auxilium nostrum ne ipsimet nos ipsos perdamus, iuxta illud Oseæ 13. *Perditio tua Israel, in me tantummodo auxilium tuum;* tum etiam in eo, vt coram illo nos humiliemus, acceptum ei ferentes, quidquid boni agimus, iuxta illud, Isaïæ 26. *Omnia opera nostra operatus es in nobis Domine;* atque reputantes nos tantquam seruos inutiles, iuxta illud, Luc. 17. *Cum se-*

De ce
ceritis
riles sa
conti
mus p
lis acc
dum
anten

H
buare
ad ter
uit cù
placer
17. di
verum
de fun
vt ma
seruet
eamq
scrip
gande
tem c
in 2. a
circa
catis.
vt ad
ter v

De coniunct. animæ cum Christo per fidem. 301

ceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, serui inutilis sumus: Tum demum in eo, vt quæ aduersa contingunt in via, de qua agimus, patienter feramus pro ipsius Christi nomine; de quibus singulis accommodatè ad quotidianam praxim dicendum est aliquid, postquam dixerimus de triplici antememorata animæ coniunctione cum Christo.

*De coniunctione animæ cum Christo
per fidem.*

SECTIO SECVNDA.

HAnc coniunctionem significauit Apostolus, 3. cum ad Ephes. 3. dixit *Christum per fidem habuere in cordibus nostris*. Eius autem necessitatem ad tenendam viam salutis, idem Apostolus indicauit cum ad Hebr. cap. 11. dixit, *Impossibile est sine fide placere Deo*. Immò Christus etiam ipse, cum Ioan. 17. dixit, *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti Iesum Christum*. Vnde sumi potest argumentum inculcandi Pœnitenti vt magno studio diuinum fidei donum in se conseruet: tum refrenando mentem à vana curiositate, *etiamque captiuando in obsequium Christi*, iuxta præscriptum ipsius Apostoli ^a, tum voluntatem repurgando à sordibus peccatorum: quas ad infidelitatem disponere idem Apostolus satis indicauit, cum in 2. ad Timoth. 3. dixit, *corruptos mente, & reprobos circa fidem captiuas ducere mulierculas, oneratas peccatis*. Tum demum implorando Christi auxilium, vt adiuuet incredulitatem nostram, quod petiit pater volens obtinere filij sui liberationem à dæmone

^a in poster.
ad Corinth.
ca. 10. vers. 5.

ne

8 Marc. 9.
e Luc. 17.

302 *De eadem coniunctione per spem.*

ne b, fidemque ipsam nobis adaugeat, quod scripserunt Apostoli c. Inculcandum est quoque eadem Pœnitenti, quod fides ipsa requirat tum rectitudinem, quâ sit absque obliquitate vllius erroris tum magnitudinem, qua extendat se ad omnia, quæ vt diuinitus reuelata proponuntur ab Ecclesia Catholica: quorum præcipua, & cæterorum vltima fundamenta sunt illa de quibus rudem erudicendum esse, diximus in priore sectione præcedentis capituli: tum demum fortitudinem, qua fiat vt nulla tentatione, vel apparentia rationum adulterinarum ipsa mutetur. Modum exercitij fidei habebis in sequent. sect. 7. num. 11.

De eadem coniunctione per spem.

SECTIO TERTIA.

4. **A** Nimæ nostræ cum Christo coniunctionem beneficio spei, indicant verba illa, Psalm. 72. *Mihi adherere Deo bonum est, ponere in Domino Deo spem meam.* & Isaïæ 50. *Quis ambulauit in tenebris, & non est lumen ei: speret in nomine Domini, & innouatur super Deum suum.* Illius verò necessitatem ad salutem, indicauit Apostolus, cum dixit ad Romanos. *Spe salui facti sumus.* Inculcandum est autem Pœnitenti vsum spei coniungentis nos Christo, consistere in eo, vt de nobis diffidentes, in Christo penitus confidamus. Quod nobis necessarium esse ad pergendum in via salutis, satis patet per illud posterioris ad Corinth. cap. 3. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis tanquam ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est.* Neque de eo dubitare finit

Vnio spei in
quo confi-
stat.

infirmities nostræ ex peccato originali in nobis relicto, prauaque consuetudine aucta: ignorantia inquam, qua nescimus; imbecillitas, qua non possumus, quantumuis sciremus; & malitia, qua nolumus, licet sciremus, & possemus viam salutis tenere: seu vitam hanc agere secundum Dei voluntatem, ad promerendam æternam salutem; adeo vt in nobis tamquam ex nobis, æternæ mortis potiùs, quàm salutis semina habeamus; neque infestiorum patiamur aduersarium in eadem salutis via, quàm nos ipsos. In quàm sententiam D. Paul. ait ad Rom. 7. *Scio quia non habitat in me, hoc est, in carne mea bonum.* Constitutum igitur habeamus; nobis esse penitus innitendum in Christo: qui summa sua scientia, potentia, & bonitate scit, & potest, vultque nostræ infirmitati abundanter succurrere: vt pote qui incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria Virgine natus, innumera operatus, & passus in vita, ac tandem in cruce mortuus est, vt vitam æternam habeamus, & abundantius habeamus, vt ipsemet testatur. *d* Etenim Sapientia est æterni patris, vt omnia cognoscat: & ipsa Dei virtus & potentia, vt quidquid velit hoc agat, & perficiat: ac etiam bonitas infinita, vt omne bonum effundere velit in nos, & effundat.

Ad di potest curandum esse, vt tam nostra diffidentia de nobis, quàm confidentia in Christo, sit tum recta, tum magna, tum fortis. Recta autem erit diffidentia de nobis, si proficiatur ex desiderio consequendi auxiliij diuini; ad vitam ex Christiana pietate agendam. Magna verò erit si congruenter dicto Apostoli ante relato e extendat se ad cogitationes etiam minimas. Fortis demum cēsebi

d Verba illius sunt, Ioan. 10. *Veni, vt vitam habeant, & abundantius habeant.*

Confidentia in Christo magna, recta, & fortis esse debet. *e* ex posteriori ad Corinth. cap. 3.

sebitur, si sit sine deiectione animi, omnemque desperationem excludat. Similiter confidentia in Christo erit recta, si eorum sit, quæ à Christo petere indignum non est, nec à salute alienum, iuxta ea, quæ communiter traduntur seruanda esse in oratione: & erit magna excludens omnem diffidentiam de paterna Christi cura nostri: quæ quanta sit declarauit apud Isaiam, cap. 49. illis verbis. *Numquid obliuisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? etsi illa oblita fuerit, ego tamen tui non obliuiscar.* Id quod posito in angustiis, fiduciam addit orandi cum S. Iob in cap. 17. *Libera me, & pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me.* Erit denique fortis si quibuscumque exortis tentationum procellis firma persistat: ut accidit in eodem sancto Iob. cum in cap. 13. dixit, *etiamsi me occiderit, in ipso sperabo;* & in Dauide cum in Psalm. 26. dixit: *Si consistant aduersum me castra, non timebor meum: si exurgat aduersum me praelium, in hoc ego sperabo.* Modus exercitij spei tradetur in sequentibus lect. 7. num. 12.

De eadem coniunctione per charitatem.

SECTIO QUARTA.

6. **H**anc ostendunt verba 1. Ioan. cap. 4. *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Ipsa est, per quam nos tamquam oleastri, in Christum tamquam in bonam oliuam inferti, participes efficimur vnctionis, qua vnctus illam Deus Spiritu sancto. *g* Indèque nascitur ille voluntatis affectus, quo sancti, sic ipsum amplectuntur.

f iuxta Apostolum ad Rom. II.
g Act. 10.

stantur, sicque in eo conquiescunt; ut pro nulla re mundi, siue commodâ siue incommodâ velint ab eo separari; nec quidquam sit quod ipsi magis exhorreant quàm peccatum mortale; per quod fit talis separatio: hæc enim causa est, cur tam dira sancti martyres supplicia passi sint; ne videlicet à Christo ipso vel momento temporis separati inuenirentur. Inde etiam prouenit solemniter uolentium in Christo uiuere, quotidianarum mortificationum usus: per quem ob eiusdem Christi amorem exiit amor proprius; ac reprimuntur naturæ corruptæ, prauæque consuetudinis propensiones ad peccatum. Id quod Apostolus ad Galat. 5. vocat *crucifigere carnem suam cum uitijs, & concupiscentijs,* & in cap. 8. ad Rom. *Spiritu facta carnis mortificare.* Vbi quoque apertè significat tale quid necessarium esse ad agendam uitam æternæ salutis meritoriam, cum ait. *Si secundum carnem uixeritis, moriemini: si spiritum facta carnis mortificaueritis, uiuetis.* Vita igitur Christiana in uoluntate (quæ est illius proximum principium) præter diffidentiam, & confidentiam, de quibus in præcedenti sectione dictum est, requiritur abnegationem sui, qua reprimatur amor proprius, seu concupiscentia, quæ cum conceperit parit peccatum: hanc tam Dei amorem, ex quo vita agenda est, ut sit æternæ salutis meritoria: iuxta ea, quæ de necessitate charitatis latius docet D. Paulus in priori ad Corinth. cap. 13. In quam sententiâ uideri possunt, quæ præclare à D. Bernardo serm. 3. in tempore resurrectionis dicuntur de necessitate mutandi uoluntatem propriam in communem. Atque de abnegatione sui docendus est Penitens, quod ea debeat recta esse, magna, & fortis. Recta

Martyres omnes tot & tanta passi sunt, ne uel leui momento à Christo per mortale peccatum separarètur.

h. Iacob. 1.

Abnegatio
sui qualis
esse debeat.

autem censetur: Primò si proueniat ex zelo in-
stitiæ Christianæ, qua abnegantes impietatem, & se-
cularia desideria, sobriè, iustè, & piè viuimus in hoc
sæculo: ad quod, vt nos erudiret, Dei Verbum in
carne apparuisse habetur ex cap. 2. epist. ad Titum.
Præterea si tendat ad Dei gloriam, quæ scopus est
vitæ Christianæ præfixus; vt Apostolus in prioribus
Corinth. cap. 10. indicat cum ait. *Sive manducatis,
sive bibitis, sive quid aliud agitis, omnia ad Dei gloriam
facite.* Denique si procedat secundum Deum: nempe
sequendo, imitando ve Christum: qui passus est
pro nobis, nobis relinquens exemplum, vt sequamur ve-
stigia eius. 1. Petr. 2. Magna verò censetur, si ani-
ma nihil velit, nisi propter Deum; non cognoscere
quidquam, non agere, non quiescere, non delecta-
ri, non honorari, ac ne viuere quidem. Fortis de-
mum censetur, quando anima fulta Christi am-
plio, steterit firma aduersus impetus amoris proprii,
& illa, quæ secundum eundem amorem sunt auer-
sabitur: contrariæque, vt paupertatem, dolorem,
contumelias, & similia amplectetur: exemplo Chri-
sti, qui talia amplexus est pro æterna nostra salute,
monstrans nobis viam, quæ ad illam ducit.

Amor Dei
quomodo
rectus, ma-
gnus, & for-
tis esse de-
beat.

Similiter de amore Dei docendus est, quod de-
beat quoque rectus esse, magnus, & fortis. Rectus
est autem, cum Deum diligimus, quoniam prior
dilexit nos, seu propter suam bonitatem infinitam,
qua innumeris nos auxit beneficiis: ita vt honorem
ipsius, constituamus finem omnis desiderij nostri.
Magnus verò ita esse debet, vt sit super omnia: sicut
tantus, vt nihil sit, quod plus: imò quod tantum
amemus quàm Deum: propter ipsum autem amemus
proximum tamquam nos ipsos: nō modò amicum,
sed

De conatu anime tenendi viam salutis adhibita industria providendi assidue, Christum in conspectu suo.

SECTIO QUINTA.

8. **H**Vius industriae adhibendae necessitatem, & salutis viam tenendam ostendunt illa verba Psalm. 9. Non est Deus in conspectu eius; iniquitates sunt via illius in omni tempore. & illa, Psalm. 15. Providebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam a dextris mihi est ne commovear.

Christus nobis est ob oculos proponendus.

& ut habetur Matt. 1. cap. sub finem. & ad Coloss. 2.

Prima igitur, & commendatissima industria ad vitam sancte agendam, est sibi ante oculos proponere Christum, implorando ipsius misericordiam, & timendo iustitiam. Quoniam autem illud fit difficilius secundum naturam eius diuinam, debemus cogitare ipsum secundum naturam humanam coniunctam diuinitati. Ille enim vnus est ex fructibus Incarnationis diuini Verbi, vt nostro modo sensibilem & imaginabilem possimus concipere, & quasi oculis cernere Emanuelem (quod est interpretatum nobiscum Deus) & siue quod idem est, hominem, in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Quod quidem fieri debet in ea figura quae ad id, quod ipso iuuante conamur, magis accommodata; siue infantis iacentis in praecurpulis vel inter matris brachia constituti: siue pueri in doctores positi, interrogantis, ac respondentis cum omnium admiratione, siue viri praefiliis hominum speciosi, qui in aliorum salute procuranda totus incumbat; tum mirabilia faciens, tum multa dura & ignominiosa patiens: siue in cruce morientis, siue

à mor...
feder...
solum...
nam...
nihil...
sens a...
opera...
cum...
dente...
creat...
ac spe...
veria...
potiff...
in eis...
aliis...
num...
De...
A...
Prim...
Secur...
peter...
possi...
sti; m...
ei im...
fir in...
siue v...
stum

à mortuis resurgentis, siue in cœlum ascēdentis, aut sedentis in dextera Dei Patris. Neque refert quod solummodò secundùm diuinitatem vbique adsit: nam ei secundum humanitatem existenti in cœlo, nihilo sumus occultiores, quàm si hîc nobis præsens adesset. Hortandus igitur est Pœnitens sedulam operam dare, vt in eo Christi memoria vigeat: & cum ambulat, vt comitantem: cum sedet, vt assidentem: cum loquitur, vt testem; cum comedit, recreat se, aut quiduis agit, vel patitur, vt assistentem, ac spectantem cogitet: & tunc maximè, cum in iis veritatur in quibus errare solet, & in iis in quibus potissimùm indiget auxilio ipsius, propter deuotionē in eis requisitam: vt in Sacramentorum vsu, & in aliis spectantibus ad diuinum cultum: maximè omnium autem in celebratione sacrificij Missæ.

*De adiumentis prouidendi assidue Christum
in conspectu nostro.*

SECTIO SEXTA.

Adiumenta verò ad id Pœnitenti insinuanda 9.
A quædam sunt remota, quædam propinqua. Primum illorum est; id ipsum vehementer optare. Secundum in orationibus nostris idem feruenter petere. Tertium in silentio & quiete quàm saepe possumus meditari seriò mysteria vitæ ipsius Christi; memoria enim facile reddit, quod seriò fuerit ei impressum. Quartum ponderare quanti momēti sit in humana vita (siue intellectus vsum spectes, siue voluntatis, siue aliarum facultatum) ad Christum conuerti, & spem omnem bene viuendo ap-

Quibus modis ob oculos Christum nobis proponere possimus.

pellendi ad portum salutis, reponere potius in auxilio ipsius & actuali impulsu, quam in habilitatibus nostris siue naturalibus, siue acquisitis, siue etiam diuinitus infusis; sicut & appulsus nauis ad portum, plus pendet ex prospero afflatu ventorum, quam ex ipsius armamentis; & recta exaratio literarum, plus pendet ab impulsu, quo magister mouet manum pueruli, quam ab aliqua huius habilitate. Ad quod confirmandum induci possunt verba Dei, Ierem. 17. *Maledictus qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & a Domino recedat cor eius, &c.* Atque ad obtinendum abundantiam Christo hunc impulsu, quando in executione mandatorum ipsius versamur: perinde conducit in conspectu nostro ipsum providere, ac seruum iuuare ad magis experiendam Domini sui ditissimi presentem liberalitatem, ita versari in eius obsequio, ut semper sit in conspectu ipsius.

10. Adiumenta autem propinqua providendi Christum assidue in conspectu nostro sunt. Primum in eo opere assuefacere se, procedendo sensim, donec per consuetudinem acquisierimus facilitatem verbi gratia, designatis ad illud horis iis, in quibus et uti nobis magis necessarium esse iudicamus, sique in illis defuerimus, pœnam nobis aliquam imponemus. Secundum est statuere firmiter nos nihil agere velle in quibuscumque negotiis, & occupacionibus, nisi propter Christum, & secundum Christum; ne quidem in recreationibus corporis, quoque ex charitate consulendum est; quia Dei est & ut Deo seruiat curandum est. Tertium est cuncta ratio dictauerit aliquid a nobis faciendum, vel omittendum, illud exequi, quasi ex Christi presentia

consensu, vel iussu, & propter ipsius amorem: aliud
 facturi, si aliud ei placere intelligeremus. Quartum
 est in imagine aliqua deuota, & ad nos mouendos
 specialiter accommodata, quasi iuxta nos consti-
 tuere Christum, qui spectator sit & testis eius, quod
 loquimur, vel agimus, aut patimur. Quintum est
 inter agendum habere commendatum usum aspi-
 rationum voluntatis, eleuationumque mentis, ad
 Christum: petendo vt nobis adsit, nec nos deserat.
 vt fieri potest per illud, Psalm. 24. *Oculi mei sem-
 per ad Dominum, quoniam ipse euellet de laqueo pedes
 meos. Respice in me & miserere mei, quia unicus, &
 pauper sum ego, & illud, Psalm. 26. Ne auertas faciem
 tuam a me, & ne declines in ira a seruo tuo. Adiuutor
 meus esto, ne derelinquas me, neque despicias me, Deus
 salutaris meus.* Sextum est studium imitandi Chri-
 stum in agendo, nostrasque actiones, illius actioni-
 bus, quasi altari impositas offerendi ipsi. Quod qui-
 dem est vitam ordinatam omnino ad ipsius glo-
 riam agere, insistendo vestigiis ipsius, atque adeo
 nobis ante oculos ponendo. Primò obedientiam
 ipsius erga Patrem. Secundò zelum gloriæ diuinæ.
 Tertio dilectionem hominum. Quarto humilita-
 tem. Quintò patientiam, & cæteras præstantissimas
 virtutes, quæ cum fulgeant eminenter in ipsius
 passione, eiusdem proinde memoria recolenda est
 assidue, præsertim cum ex Apost. in priori ad Co-
 rinth. cap. 1. ipsa, quæ *Iudeis est scandalum, & Græcis
 stultitia, nobis sit sapientia, & virtus:* utpote mentem
 nostram illuminans, & voluntatem roborans ad ab-
 negandam impietatem, & secularia desideria, atque so-
 brie iuste, & pie viuendum in hoc seculo, iuxta eum-
 dem Apostolum ad Titum 2.

Imago
Christi præ
oculis ha-
benda.

De precipuo adiumento, quod est feruere Christi amore, & quomodo talis feruor foueatur.

(SECTIO SEPTIMA.

II. **P**ostremum adiumentum, illudque efficacissimum, est in nobis feruere ipsius Christi amorem. Ea enim vis est feruentis amoris, ut rem amatam faciat quasi ob oculos assidue versari, pro cuius quotidiana experientia docet in iis, qui perditam amant: fouetur autem in nobis, talis feruor exercitio trium Theologicarum virtutum, & deuota Eucharistiæ sumptione, de qua ritè ac fructuose obsecunda aliàs: nonnulla attigimus antea in capit. num. 10.

Amoris
Christi fer-
uentis vis.

Exercitij autem fidei, vnus modus est; altissimè, piissimèque de Christo sentiendo; meminisse eorum, quæ ipse egit, & passus est pro nobis: nempe *exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens*, & ceterisque est humanis infirmitatibus (excepta ignorantia & peccato) obnoxius: paupertati nimirum & indigentia, laboribus, contemptui & calumnia, ac demum acerbissimæ morti. Meminisse, inquam, cum affectu compassionis erga illum, & detestationis peccatorum nostrorum: ponderando talium in eo infirmitatum multitudinem, magnitudinem, & diurnitatem: quas innocentissimus, nobilissimus, nostrique amantissimus, pro iisdem peccatis nostris abolendis pertulit: de qua re plenior instructio potest ex Francisco Aria in lib. de meditatione, & pio, & erudito.

Non omittemus tamen quæ in ipsa passione ge-

sta sunt, ordine ad iuuandam memoriam accom-
modato, posse ex diuersitate locorum in quibus
contigerunt distingui ad hanc modum.

In cœnaculo A.

- 1 Suprum pedes abluit.
- 2 Corpore suo aluit.
- 3 Sacerdotes instituit.
- 4 De proditore monuit.
- 5 Pium sermonem habuit.
- 6 Hymnum Deo exhibuit.

In horto B.

- 1 Coram suis contristatur.
- 2 Ter suum Patrem precatur.
- 3 Ab Angelo consolatur.
- 4 Illum Iudas osculatur.
- 5 Illumque Petrus tutatur.
- 6 Ac derelictus ligatur.

In domo Anna C.

- 1 Annæ interrogatio.
- 2 Christi dulcis responsio.
- 3 Eius colaphizatio.
- 4 Seruique increpatio.
- 5 Ostiariæ quæstio.
- 6 Turpis Petri responsio.

In domo Cayphæ D.

- 1 A testibus accusatur.
- 2 A Caipha adiuratur.
- 3 Ab eodem condemnatur.
- 4 Rursus à Petro negatur.
- 5 Christus à seruis velatur.
- 6 Mane rursus condemnatur.

In domo Pilati E.

- 1 Pilato est præsentatus.
- 2 A Iudæis accusatus.
- 3 Ab illo examinatus.
- 4 Innocens est declaratus.
- 5 Falsis rursus oneratus.
- 6 Tacentem Præses miratus.

In domo Herodis F.

- 1 Herodi præsentatio.
- 2 Eius interrogatio.
- 3 Iudæorum accusatio.
- 4 Nulla Christi responsio.
- 5 Albæ vestis irrissio.
- 6 Pacisq̄ue reformatio.

In pratorio G.

- 1 Latroni comparatur.
- 2 Grauius flagellatur.
- 3 Purpura decoratur.
- 4 Spinis coronatur.

5 Populo

- 5 Populo præsentatur.
- 6 Iniuste condemnatur.

In monte Caluarie H.

- 1 Dirè crucifigitur.
- 2 Piè in cruce loquitur.
- 3 Sanctissime moritur.
- 4 Latus eius aperitur.
- 5 De cruce deponitur.
- 6 Deuotè sepelitur.

De his legenda est Euangelica historia apud D. Matth. cap. 26. & 27. apud D. Marcum cap. 14. & 15. apud D. Lucam cap. 22. & 23. & apud D. Ioan. à cap. 13. ad 20. Et cum eorum memoria, coniungenda est. Primò cõpassio de Christi afflictione exemplo B. Virginis. Secundò compunctio de propriis peccatis exemplo D. Petri & S. Magdalene. Tertio studium imitationis, exemplo sanctorum in terra uiuentium. Quarto gratiarum actio, exemplo electorum in cæto regnantium. Quintò admirationis quis, quid, pro quibus, à quibus, & quo affectu filius Dei patiat. Sextò exultatio pro redemptione nostra ex tanta Dei clementia. Septimò feruens amor tanti nostri amatoris. Alter modus exercendæ fidei erigens nos ad spem, est cõsiderare Christi merita parta tot suis actionibus, & passionibus, cum tanta patientia, humilitate, obedientia, & charitate obitis: esse inæstimabilia, atque adeo infinita, tamquam profecta ex gratia sine mensura, & ex uerbi diuini persona infinita, humanam supplente in ipso Christo. Siquidem meritum ita sequitur dignitatè personæ

personæ operantis, vt quò ipsa fuerit maior, eò sit operatio sublimior, maiorisque meriti. Considerare pariter quòd Christus nobis meruerit, tamquàm caput membris: quãdo quidem tanta ad hunc finem egit, & passus est, vt à peccato, & diaboli seruitute liberaremur, iustificaremur, & glorificaremur, quod quidem suaue Iesu nomen indicat: de quo Angelus ad S. Ioseph Matth. 1. cap. *Vocabis nomen eius Iesum. Ipse enim saluum faciet populũ suum à peccatis eorum.*

Christi amor in nos vehemens.

Terlius modus nos ad ardorẽ charitatis promouens, est ponderare, quàm in nos ingratos vehemẽs sit Christi amor, qui ipsum vniuersorum Dominum summum, fecit vincula pati, & verbera: & gloriam Angelorum, fieri opprobrium hominum: beatitudinem Sanctorum, diris tormentis cruciari: ac demum immortalem, mori; vt nimirum ipsius humiliatione eleuaremur, ignominia glorificaremur, & c. Quibus accedit ad amoris cumulum, institutio sacrosanctæ Eucharistiæ, per quam seipsum totum communicat nobis in pignus æternæ gloriæ, & memoriale oblationis in cruce factæ, per quam nobis ad eandem gloriam patet aditus.

12. Modus exercitij spei.

m Apoc. 1.

Exercitij verò spei modus est, in Christo fiducia, eamque firmissimam habere: primò iustificationis nostræ: ipse enim est *qui lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo*: est etiam nostra redemptio seu liberatio à captiuitate, & seruitute diaboli, iuxta illud Apoc. 5. *Redemisti nos in sanguine tuo*, & illud 1. Petri 5. *Scientes quòd non corruptilibus auro, & argento redempti estis, sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, & incontaminati.* Nostra item mundatio à fordibus, & curatio à vulneribus peccatorum: dicente Ioanne in primâ sua Canonica, cap. 1. *Sanguis Iesu*

quis Iesu Christi filij eius emundat nos ab omni peccato. & D. Petro in sua item prima. cap. 2. *Qui peccata nostra ipse pertulit super lignum, ut peccatis mortui iustitie uiuamus, cuius linore sanati estis.* Ac demum nostra reconciliatio, seu restitutio in Patris gratiam, & filiorum adoptionem: de qua D. Paulus ad Rom. 5. *Per quem (de Christo loquitur) habemus accessum per fidem in gratiam istam, & gloriamur in spe filiorum Dei.*

Secundò verò eandem firmissimam fiduciam habere promotionis nostræ in omni bono; & nominatim in gratia, & virtutibus, quibus sobriè, quoad nos iuste, quoad proximum, & piè quoad Deum viuere possimus in hoc seculo, expectantes beatam spem. *De plenitudine enim ipsius omnes accepimus n* ipseque est illuminatio, sanctificatio, & virtus nostra: nos subinde donis suis augens, & nostros defectus sup-
 11
 ab ubi
 ab ubi
 14. *Nemo uenit ad Patrem nisi per me.* Tertio autem eandem adhuc habere fiduciam perfectionis nostræ ad gloriæ consecutionem; neque enim aliud est nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. *o Ipse uia est, ueritas, & uita. p* Tamquam
 o Act. 4.
 p Ioan. 14.
 uia nos instruens, & promouens ad omne bonum; & tamquam ueritas, nos liberans à seruitute peccati, iuxta illud Ioan. 8. *Veritas liberabit nos;* quod de liberatione à seruitute peccati, dictum esse satis patet consideranti quæ ibidem antecedunt, & quæ sequuntur. Denique tanquam uita nos ad gloriæ euehens, iuxta illud ad Coloss. 3. *Cum autem Christus apparuerit uita uestra, tunc & uos apparebitis cum ipso in gloria.* Caterùm ex immenso illo amore, quo nos complectitur, ipse nobis ista auidissimè cupit: plusque

Firmissima fiducia habenda est nostræ promotionis.

ad Tit. 2.

n Ioan. 1.

o Act. 4.

p Ioan. 14.

plúsque per infinitam suam erga nos misericordiam paratus est talia confitendo nostri misereri, quam nos à miseria nostra liberari. Quantum enim sciat nostram salutem, satis ostendunt, tum alia, quæ pro eo gessit: tum maximè quòd se exinanierit: verus Deus, accipiens formam serui; quodque morte tam acerba, & ignominiosa voluerit vitā finire; & quòd se ipsum nobis in vitæ æternæ cibum reliquerit: ac demum quòd sedens ad patris dexteram, sit pro

1. Ioan. 2.

ad sicubi

confiteb

omni

2. Th. 2.

1. Cor. 15.

1. Cor. 15.

nobis apud eum Aduocatus. *Ex quibus per exercitium fidei, bene consideratis, ac ponderatis: facile spei exercitium de quo agimus sequetur: conuincente intellectum ratione ea, quam D. Paulus attigit ad Rom. 8. illis verbis. Qui etiam proprio filio non peperit: sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum eo omnia nobis donauit?*

13.

Christū debem⁹ redamare.

Modus denique exercitij charitatis est, eum redamare qui nos ab omni æternitate tantopere amauit, vt ipse tantus cum sit, adeo mirabili modo nobis se dederit in carne, in cruce, in Eucharistia: & adhuc mirabiliore daturus in cælo. Ex quo tanto motiuo, amor proueniens in voluntate, terrenis affectibus minimè deprauata; non nisi feruens erit, quem sequatur assidua Christi memoria; & comitetur, tum actio gratiarum, tum veneratio non modò sapientiæ, potentiæ, & bonitatis ipsius diuinæ, atque singularium donorum cælestium, quibus quatenus homo exornatus est supra mēsuram, iuxta illud Ioan. 3. *Non enim ad mensuram dat Deus spiritum: sed etiam infirmitates pro nobis susceptas: puta dolores, contumelias, aliásque molestias: quas amabiles, & venerabiles effecit, nobis per eas tot; ac tantorum bonorum auctor existens; comitetur*

enipitq

item.

item, tum desiderium assimulationis Christi, non modò in virtutibus, sed etiam in infirmitatibus, vt paupertatem diuitiis, ignominiam, & iniurias gloriae, & laudi humanæ præferentes, vestibus iis induamur, quibus ipse indutus est: tum etiam imitatio, qua insistentes ipsius vestigiis, cum charitate in Deum, & proximum, ac zelo diuinæ gloriae, patientiaque, & humilitate, cum quibus egit, & passus Christus, agamus & nos, ac patiamur in hac vita.

De anima conatu adhibito cum industria humiliandi se in conspectu Christi.

SECTIO OCTAVA.

Quantumcumque multa & magna pro Christi gloria agamus, aut patiamur: consentaneum est, vt in omni vita nos in ipsius conspectu humiliemus, ac nobis ex vera nostri cognitione vilescamus; cum *vinum nostrum mixtum sit aquâ*, id est, bono quod facimus, multas imperfectiones admisceamus, deficientes in plurimis, quæ possent, & deberent præstari à nobis, qui Deo debitores sumus supra quàm cogitari potest. Cuius humiliationis necessitatem ad tenendam salutis viam, satis indicant verba Domini Matth. 18. *Amen dico vobis, nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum calorum.* & in præced. cap. 16. & Luca 9. *Qui vult venire post me, abneget semetipsum.* Adde quod *Deus superbis resistat, & humilibus det gratiam*: r sine qua gratia irritus est omnis noster conatus progrediendi in eadem salutis via; dicente Domino Ioan. 15. *Sine me nihil potestis facere.*

14.
Humiliatio
que debet
haberi
Isa. 1.
Humiliandi
nos ratio.

Ad

Quibus rationibus ad nostri humi-
liationē iu-
uabimur.

Ad illius verò exercitum sequentia nos iuuant:
Primò ante oculos habere Christum humiliatum
ad nostram instructionem, & prouocationem. Se-
cundo intuendo nostrarum actionum imperfe-
ctionem, & debiti magnitudinem, atque Dei cui
debentur infinitam dignitatem: erubescere ac de-
lere quòd in tam multis deficiamus. Tertio ex-
tari spe in Christum mediatorem nostrum, simul-
que teneri desiderio obtinendi ab ipso tantam per-
fectionem. Quarto petere eandem deuotè ab ipso,
qui cum sit nostri amantissimus, ex seque liberalis-
simus, nò negabit eam quam ut ab ipso disceremus
iussit, Matth. 11. dicēs. *Discite à me quia mitis sum, &
humilis corde.*

Humiliatio
quæ debeat
habere.

Iam ut perfecta sit humiliatio huiusmodi, debet
recta esse, magna, & fortis; recta est, cum excludit
fictionem includit discretionem (quæ maximè ne-
cessaria est in ordine ad externa signa quibus illud
foras prodit) proceditque ex amore veritatis & in-
stitiæ (proposita Christi imitatione) ac demum
tendit ad Dei honorem: quem quidem verè humi-
lis, nulla vnquam ratione detinere, sibiue vsurpare
volet. Magna verò est, cum ei adsunt paulò post ar-
tingenda de variis rationibus illius exercenda. Fortis
denique est, cum nec iniuriis debilitatur; nec
honoribus diminuitur, sed potiùs augetur: cū verè
humilis se honoribus indignum iudicet ex animo
dicente Domino Lucæ 17. *Cum feceritis omnia, quæ
præcepta sunt vobis, dicite, serui inutiles sumus.* Ceterum
& intra nos, & extra nos, & cum proximo
exercetur nostra humiliatio in conspectu Christi. Id
autem qua ratione fieri debeat, in particulari expli-
candum est.

De ratione humiliationem exercendi
intra nos.

SECTIO NONA.

Intra nos igitur exercetur humiliatio nostra, in 16.
in conspectu Christi, tum ex parte intellectus, tum
ex parte voluntatis. Atque ex parte intellectus, exi-
stimando nos esse illius seruos inutiles, ob imper-
fectionem nostri obsequij, quod per nostram cor-
ruptionem, nequitiam, repiditatem, & incuriam:
mixtum est vanitate, negligentia, ingratitude,
aliâque multiplici indignitate: ita ut longissimè ab-
sit ab ea excellentia, cum qua Deo exhiberi exi-
gunt maiestas ipsius infinita, & multitudo, magni-
tudoque beneficiorum ipsius in nos collatorum,
tam communium, quam particularium; ex quibus
nascuntur innumerae obligationes obsequendi in
omnibus tanto benefactori; nec aliter, quam se-
cundum ipsius beneplacitum utendi eisdem bene-
ficiis. Quibus obligationibus, quam non respon-
deamus, satis significatur; cum Isaia 64. *iustitia no-
stra dicuntur esse tamquam pannus menstruata.* Sed
esto respondeas officio: si iuste egeris (ut dicitur Iob.
35.) *Quid donabis ei, aut quid de manu tua accipiet?*
*Sicut si peccaueris (quod ibidem additur) quid no-
cebis ei, sique multiplicatae fuerint iniquitates tuae, quid
facies contra eum?*

Eiusdem existimationis comes est accusatio, qua
nos coram Christo constituimus reos, nec modò
indignos pane, quo vescimur, sed etiam poena di-
gnos ob tot mala commissa, tot bona omissa, tot
dona perdita, vel seruata infructuosè, neque ad

Accusatio
propria co-
mes humi-
liationis.

vsus, in quem accepta erant reuocata; tunc demum peccata perpetrata in ipsum, nos interea tam misericorditer sustinentem: imò nouis quotidie beneficiis augentem, ac cumulantem. Quod si in mentem veniant bona quæ egimus: non est in eis considerandis hærendum, nisi exigeret Dei gloria; cui & tunc totum quidquid est, tribuendum est, tamquam ei à quo procedit, iuxta illud in priori ad Corinth. 4. *Quid habes quod non accepisti nequaquam verò sibi met; quod esset tum iniquum iuxta illud quod ibidem sequitur. Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis*: tum etiam perniciosum; quia inde bonum opus tamquam vredine tactum marcessit, infructuosumque est, iuxta doctrinam Domini Matth. 6. vbi legenda est. Ex parte autem voluntatis humiliatio intra nos exercetur volendo bona, si quæ in nobis sunt, latere potius, quam patere iuxta eandem Domini nostri doctrinam; nosque potius ignorari, & contemni, quam celebrari, & magnificari. Hoc enim satis esse indicant verba illa Ecclesiæ. 11. *Ante mortem ne laudes hominem quemquam.* Præterea voluntatem nostram infringi potius, quam agi ex illius arbitrio qua in re maximè consistit abnegatio sui, de qua Dominus Matth. 16. & Luc. 9. verbis citatis in precedenti secl. 7. Denique subesse potius, quam præesse, exemplo Domini, qui non venit, ut ministraretur ei, sed ut ministraret, s

; Marc. 10.

*De ratione exercendi humiliationem
extra nos.*

SECTIO NONA.

EXtra nos autem in conspectu Christi, humiliatio nostra exercetur in sermone, gestu, incessu, vestitu, aliisque exterioribus signis. In sermone curandum est, ut pauca sint, & considerata verba nostra: sine clamore, pertinacia, & defensione defectuum nostrorum, & hyperbolica amplificatione rerum ad nos pertinentium; de quibus nec loquendum est libenter; nisi notabilis utilitas exigat: cum non sit verè humilis, velle res suas notas, celebréque esse; sed reputationem ex dictis profectam, omnemque ostentationem deuitare. In gestu verò, & reliquis, curandum est, ut medium teneatur inter excessum, & defectum: sicque mediocritas, quæ virtutis est propria retineatur. Ad quod pro regula statui debet communis usus virorum prudentium simul & humilium: Neque cum id agimus, quod decet, quid cæteri etiam ij, quibuscum viuimus, contra faciant, aut dicant, vel de nobis sentiant curandum est. Excessus verò ille contingit, cum nimis clara & splendida affectantur. Defectus autem cum nimis obscura, & sordida; qui eo periculosior est, quo maiorem habet speciem humilitatis. Ad excessum quoque spectat, in executione nostrorum operum, ea, quæ supra vires nostras sunt aggredi. Quamquam si talia iniungantur à superioribus, audendum est in illis: non quidem fidendo in nobismetipsis, sed in auxilio diuino; quod humiliter obedientibus adesse solet: etiam in iis, quæ su-

17.
Quomodo
exercetur
humiliatio
extra nos.

Verè humi-
lis omnem
reputatio-
nem & osten-
sionem de-
uitat.

pra vires nostras esse apparent; ita vt obedientia in talibus optima sit moderatrix & regula, praefertim cum dicat Dominus, Luc. 10. *Qui vos audit, me audit.*

De ratione exercendi humiliationem cum proximo.

SECTIO DECIMA.

18. **C**Um proximo denique nostra humiliatio exercetur, tum obediendo superioribus, nosque illis submittendo totos, hoc est, non tantum quoad executionem eorum, quae praeeperint; sed etiam quo ad voluntatem, & iudicium nostrum subiiciendam ipsorum voluntati, & iudicio: nimirum volendo quod ipsos velle nobis constiterit, & acquiescendo ipsorum iudicio in omnibus, in quibus non est peccatum, iuxta illud D. Bernardi in tract. de praep. & dispensatione, siue Deus siue homo vicarius Dei; mandatum quodecumque tradiderit, pari profecto obsequendum est cura, pari reuerentia deferendum: vbi tamen Deo contraria non praecipit homo. Tum etiam posthabendo nos ceteris omnibus; quia cum nostrorum defectuum sumus nobis conscij; alienorum vero ignari (iuxta illud prioris ad Corinth. cap. 2. *Quis hominum scit, quae sunt hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est?*) neminem sane habemus, quem in conspectu Christi existimemus nobis deteriorem. Qua ratione D. Paulus se primum peccatorum esse dixit: & eoque tamquam fundamento nituntur sequentia quae traduntur de ratione exercendi humiliationem istiusmodi: quorum primum est, vt alios reputemus nobis

Subiiciendum est iudicium superioribus, dum eis obedi-
mus.

& in priori
ad Timoth.
cap. 1.

superio

superiores, iuxta illud ad Philip. 2. *in humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes.* Secundum vt alios honore præueniamus, iuxta illud ad Rom. 12. *Honore inuicem præuenientes;* illis scilicet potiores partes deferendo. Ad quod vtrumque inducemur intuendo mente in eis, agnoscendoque, ac venerando Deum tamquã in ipsius imagine, & filio, Christi que membro. Tertium est, vt à nullo exigamus præstari nobis omnia, quæ ratio posceret: cum nec nos Deo præstemus plurima, quæ ei iustissimè debemus. Ita aliorum defectus libenter patiamur; scientes quòd tam Deus, quàm homines patiantur nostros: non tantum æquales illis, sed etiam maiores. Quartum est, vt reprehensiones aliorum nobis factas æquo animo feramus, errorem nostrum confitendo, cum opus fuerit, & alienum tegendo, vel excusando, si res patitur. Quintum est vt pauperum, & abiectorum conuersionem præferamus conuersioni diuitum, & nobilium, nisi maior Dei gloria contrarium postulet; quia in illis expressius elucet imago humilitatis Christi nobis in exemplum propositi: *qui non habuit ubi caput suum reclinaret v: & factus est opprobrium hominum, & abiectio plebis,* ex prædictione Dauidis in Psalm. 21. *& despectus, ac nouissimus virorum,* ex prædictione Isaia 53. cap. Neque his obstant perfectiones, quas nobis inesse ita notamus, vt eas negare non possimus, quia omnes sunt Dei dona x, de quibus exacta ratio reddenda est vnde nobis præbetur magna occasio sequendi illud Sapientis monitum Ecclesiast. 3. *Quanto magnus es, humilia te in omnibus.*

v Matt. 10.

x Iuxta illud antecitatum, quid habes quod non acceperisti?

*De anima conatu tenendi viam salutis,
adhibita industriâ ferendi patienter
aduersa pro Christo.*

SECTIO XI.

Aduersa tamquam à quatuor regionibus flantes venti, in nos irruunt; immissa, vel à Deo, nos paternè castigante; vel à demone, nos hostiliter persequente; vel à proximo, nos affligente; vel denique à nobis ipsis, qui tum ad extirpanda vitia, tum ad virtutes inferendas, tum etiam ad æternam vitam promerendam, suscipimus voluntariè varia afflictionum genera. Necessitas autem illa patienter ferendi pro Christo, ad tenendam salutis viam, ex eo patet, quòd Christus Dominus noster volenti posse venire, præscribat, *ut abnegare seipsum, ita & portare crucem suam*, seu patienter ferre, quæ in ea via contigerint aduersa, & incommoda; ita ut patientia nobis sit necessaria, & *voluntatem Dei facientes reportemus promissiones*, prout D. Paulus inculcat ad Hebr. cap. 10. Ratio verò illa patienter ferendi, quædam communis est aduersis omnibus; quædam particularis, & propria iis, quæ ab aliis infliguntur; & quædam iis, quæ ipsimet nobis infligimus, atque ad communem ista pertinent. Primum illud quæ præcipuum, conuerti ad Christum implorando auxilium ipsius, atque intuendo ipsum tamquam exemplar quo ad patientiam instruimur per ea quæ iple pertulit, tum in tota vita; tum maximè in eiusdem fine, in quo adeo dira, & dura, ac coniuncta cū tantorum dolorum acerbitate, & ignominia, omnisque generis indignitate: ut nihil tam graue patiamur, quin

19.
Aduersa in
nos multa
irruunt.

Matth. 16.

Nihil graue
vinq̄a pa-
rimur, quin
Christus
grauiora sit
passus.

iple
bis;
cum
nob.
disci
Dom
re: c
nobis
quò
solat
poris
T
defi
rint
num
Chr
pati
præ
tam
12. C
na f
tiam
etia
bis;
exit
de t
ci, q
tillè
ten
tion
mi
cun
cab

iple longè grauiùs, & indigniùs passus sit pro nobis; vt faciliè aduertet is qui eiusdem passionis circumstantias bene expenderit. Quocirca sublata nobis est omnis occasio conquerendi: cùm sufficiat discipulo, si sit sicut magister eius; & seruo si sit sicut Dominus eius b. Secūdū est mentem ad nos reflectere: considerando, quòd Christus passus est pro nobis, nobis relinquens exemplum vt sequamur vestigia eius: c quòdque si socij sumus passionum eius, erimus & consolationis: d neque condignas esse passiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. e

b Matth. 10.

c 1. Petri c. 2.

d 2. ad Corinth. 1.

e ad Rom. cap. 8.

Tertium est, sic voluntate affici circa aduersa, vt desideremus patienter illa ferre; & quando adfuerint optemus nobis pariter adesse patientiæ donum, deque nobis diffidentes, confidamus in Christo, qui amore nostri passus, vel dabit ipsius patientiæ virtutem: vel si expediat liberabit nos à præsentī molestia: quæ perseuerans placere debet tamquam ea per quam iuxta Apostolum ad Hebr. 12. Christus se nobis offert tamquam filiis, de æterna salute nostra sollicitus: vt pro illa obtinenda patiamur amore illius, qui amore nostri dignatus est etiam in cruce mori. Sic ergo quidquid aduersi nobis acciderit, id diuina ordinatione immissum esse existimandum est, ideòque accipiendum tamquam de manu patris amantissimi, scientissimique medici, qui illud auertere potuisset; & sine dubio auertisset, si expedire vidisset. Neque verò patietur nos tentari supra id, quod possumus: sed faciet cum tentatione prouentum vt possimus sustinere f. Illius enim promissio est. Clamauit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum g. Cùm igitur ea sit Dei bonitas, vt

f ex priori ad Corinth. cap. 10.

g Psal. 90.

maioribus necessitatibus maiori auxilio adfit, & ex maiori tentatione maiorem eliciat prouentum: quò maiores afflictiones nos pulsant, eo gratiores esse, nobisque magis placere debent. Quod quidem facile est si iuxta Apostolum ad Galat. 5. *Carnem nostram crucifixerimus cum uitijs, & concupiscentijs: siq; spiritu uiuentes spiritu ambulemus*: non item si inimici crucis Christi terrena sapiamus, ut ij de quibus idem Apostolus ad Philip. cap. 3. loquitur.

De adiumentis patienter ferendi aduersa nobis inflicta ab alijs.

SECTIO XII.

Virtus de
necessitate
facienda.

Specialiter autem ad patienter ferenda pro Christo aduersa, quæ inferuntur nobis ab alijs, frequentes considerationes iuuabunt. Prima est, faciendam esse (ut dici solet) de necessitate virtutem quia enim multa mala, quibus vita hæc obnoxia est pati cogimur, id ferendum est patienter pro Christo, ut profit nobis ad salutem. Secunda est, impatientiam in aduersis ferendis, siue intus latentem siue exterius dictis, aut factis expressam, non alleuare, sed aggrauare illorum pondus, & molestiam quia impatientes tanto magis cruciantur, quanto magis contra suam voluntatem patiuntur. Nobis ergo patientia debet esse commendata: qua æquo animo qui *de manu Domini bona suscepimus, mala quoque sustineamus*: ut scribitur de B. Iob. cap. 2. Tertia est, diuinam iustitiam nullum peccatum relinquare impunitum: melius autem esse in hoc seculo

saeculo puniri, quam in futuro: vbi longè grauiora, & acerbiora sunt supplicia. Præsens ergo vitæ mala libenter acceptanda sunt, tamquam leuio-
tatis, quæ peccatis nostris debentur, ac tamquam ea quibus apud Deum mereri possumus adhuc in vita constituti. Nam ex Apostolo *h id quod in præ-* h in 2. ad
senti momentaneum est, & leue tribulationis nostra, Corinth.
supra modum in sublimitate, æternum gloriæ pondus cap. 4.
operatur in nobis. Quod idem est, ac si dicatur, bre-
uissimo tempore tribulationis huius vitæ, respon-
dere infinita gaudiorum saecula. Vnde sequitur hu-
ius vitæ tribulationem, vt & prosperitatem, haben-
dam esse pro Dei beneficio: pariterque pro ea gra-
tias illi agendas esse: & pro eis sacrificium laudis
offerendum ad imitationem Dauidis, cum diceret:

Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo, in Domino laudabitur anima mea. i i Psal. 33.

Accedit ad beneficij rationem, quòd aduersa, sunt quasi præsidia oblata ad obtinendum ingressum in regnum cælorum; in quod *per multas tribulationes oportere nos intrare* habetur Actorum cap. 14. ita vt illi, à quibus aduersa ipsa nobis inferuntur, in benefactorum potiùs, quam in malefactorum habendi sint numero. Quarta est, ad consecutionem æternæ salutis nobis esse viuendum non ex propria, sed ex Dei voluntate, iuxta illud, Matth. 7. *Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnũ cælorum: sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum.* Atque adeo, vt in agendo, sic & in patièdo voluntatem nostram omninò subiiciendam esse voluntati diuinæ, quamque nostris humeris crucem Deus imposuerit, æquo animo ferendam esse. Ad quod opus est

Aduersa, vt & prospera, inter Dei beneficia Dei reponenda.



exui amore proprio, per quem aduersa nobis dura
& ingrata redduntur; indui verò Christi crucifixo
amore, per quem eorundem aduersorum perpel-
sio suavis redditur, dulcescens ex deuota recorda-
tione, affectuosoque amplexu crucis. Quod præ-
figuratum est, Exod. 15. per lignum quod à Moyse
Dei iussu missum in aquas amaras, effecit eas dul-
ces. Talis suauitatis participes fuerunt Apostoli,
cùm *ibant gaudentes à conspectu Concilij, quoniam do-*
gni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati:
itèmq; sancti illi martyres, qui cùm acerbissimis
supplicijs sæuissimè cruciarentur, dicebant *se nun-*
quam tam incundè epulatos esse. Sic responderunt
Marcus & Marcellianus Fabiano iudice; vt legitur
in Actis. Illi etiã quos D. Paulus ad Hebr. 10. ait, *Ra-*
pinam bonorum suorum cum gaudio suscepisse. Et de-
mum ordinariè illi, qui multùm feruent charitate.
Nam tamquam pleni Deo (qui per eam in sanctis
manet) voluntatis appetitum sic habent exsati-
tum, vt omninò contenti viuant; interiorèque pe-
ce iucunda fruantur. Cuius tanti boni se reddunt
expertes illi, qui seruiunt amoris proprio: numquam
enim ipsos satiari, docet experientia. Et ratio etiã
quia licet res omnes, quæ in mundo sunt congeris
in vnum, & amore illarum animam impleas, saties
ve illius appetitum voluptatis: adhuc tamen illa
manebit inanis tamquam maioris boni, puta Dei
infiniti, capax. *Vsquequò ergo filij hominum diligunt*
vanitatem, & queritis mendacium m, relinquentes
fontem aquæ viuæ, & fodientes vobis cisternas dissi-
tas, quæ non valent continere aquas n?

* ex cap. 5.
Actuum.

l r. Ioannis
cap. 4.

m Psal. 4.

n Jerem. 2.

De voluntaria susceptione aduersorum.

SECTIO XIII.

De perpeffione voluntaria, seu quam patiens ^{21.} offerendo se Christo in sacrificium, sibi ipse infligit, monendum restat particulariter, rectitudinem illius pendere ex debita intentione, & ex discretionem, cum qua suscipi debet. Censebitur autem intentio debita, quando suscipietur, siue ex amore Christi crucifixi, ut ipsum in infirmitatibus, quas nostri causa suscepit, honoremus: siue ex odio peccati, ut in nobis vitia mortificemus, carnisque illecebras, quibus fouentur reprimamus; siue etiam ex zelo iustitiæ, ut Deo satisfaciamus pro nostris reatibus. Discretio verò aderit, quoad eos qui sub regula viuunt, quando sequentur in omnibus præscriptum sui superioris, se totos in simplicitate cordis manifestantes ei, atque submittentes: quoad alios autem, quando seruarint quod ratio dicat; quale est, Primò, si frequentes sint in mortificationibus, sint etiam varij; modò in vno genere, modò in alio se exercentes: sic enim fiet, ut natura afflictæ non opprimatur, & nausea euitetur. Secundò, cum in mortificatione habeatur præcipuè ratio animæ, talis perpeffio eatenus eligatur, quatenus ad spiritale bonum conducit: cauendo interea irrationabilem corporis læsionem: quod fiet dando operam, ut punitiua sit quidem, non tamen corruptiua; seu quæ carnem affligat quidem, sed non corrumpat vitam, reddatve hominem inutilem. Tertio, ut sicut afflictio propter Christum suscipitur, ita etiam propter Christum relinquatur, si quid occur

Mortificatio spontanea quomodo suscipienda.

Mortificatio carnis moderata esse debet.

occurrat Deo gratius, quod postulet ita fieri. De eiusdem perfectionis magnitudine notandum occurrit eam spectari, tum ex grauitate malorum, quae tolerantur, tum ex eorumdem multitudine, & continuatione; tum ex amoris vehementia, cum qua propter Deum, vel proximum tolerantur; tum ex conditione personae tolerantis: tum ex comendatione relictis. De fortitudine denique eiusdem mendum est, consistere in perseverantia, quae crescat potius, quam abrumptur ob longam continuationem aduersorum; neque difficultates deterrere, sed generose seminetur in lachrymis quod cum exultatione metetur, iuxta illud Psalm. 125. *Qui seminant in lachrymis, in exultatione metent: cunctes ibant, & stabant mittentes semina sua: venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos.*

CAPVT XVI.

De ratione tenendi viam salutis, prout Penitens potest à Confessario de illa moneri ac instrui.

SUMMARIUM.

1. *Ea, in quibus via salutis consistit.* 2. *Circumspectio cum qua vitandum est praesens peccandi periculum, & quae ad eam pertineant.* 3. *Remedia generalia ad vitandum futurum peccandi periculum, quorum primum est oratio.* 4. *Non esse disputandum cum diabolo, sed ei fide in Christum crucifixum, resistere.*